

Fylkesmannen i Oslo og Viken
fmovpost@fylkesmannen.no

Innspill til oppstart av vernearbeid for deler av Østmarka

Det vises til «Melding om oppstart av vernearbeid for deler av Østmarka». Høringsfrist er 15.12.2020.

Friluftslivet må styrkes

Tittelen på Skiforeningens debattinnlegg i Aftenposten 14.01.2020 var «Er det en god idé med nasjonalpark i Østmarka? Skiforeningen tviler.» Østmarka vil bli den nasjonalparken i Norge som ligger nærmest tettbeholdet strøk og som har flest brukere hele året. Kombinasjon av variert natur, gode muligheter for et variert friluftsliv og nærhet til der hvor svært mange mennesker bor, gjør Østmarka unik. Området har flotte ski- og sykkelstier og stinett, gode fiskevann og teltplasser. Tilrettelegging som løypearbeid, skilting og stuedrift muliggjør den store aktiviteten, og begrensninger på dette vil være et tap for hele regionen. Skiforeningen ønsker at enda flere inspireres til å være aktive utendørs, til å bruke, bli kjent med og glad i Marka, og dermed lære seg å ta vare på den.

En forutsetning for å kunne akseptere vern er at det ikke legges hindringer på det enkle friluftslivet.

Tilrettelegging for økt bruk er nødvendig

Fylkesmannen skriver på sine hjemmesider at «det er kommet politiske føringer på at det bynære friluftslivet er et viktig formål som må ivaretas ved vurdering av ulike områder, verneformer og nasjonalpark i Østmarka.» Skiforeningen er enig: Friluftslivet er et viktig formål! Skiforeningen håper og tror at en nasjonalparkstatus vil tiltrekke flere og nye brukere.

Sykling er ett eksempel. Det er mange som sykler i Marka og sykkelen er et fantastisk fremkomstmiddel for å oppleve Marka. Det er en viktig forutsetning at syklingen i Østmarka ikke begrenses, men heller fremmes gjennom god tilrettelegging.

Økt bruk kan imidlertid gi økt slitasje på stier og løyper og også generelt i terrenget. Stiene og løyvenes funksjon for å kanalisere ferdselen vil bli enda viktigere hvis området vernes som nasjonalpark. Skiforeningen har god innsikt i bruken av Østmarka og hvilke stier og løyper som bør ha en større grad av tilrettelegging for å tåle klimaendringer og økt bruk. Inviter oss til et eget møte så deler vi vår kunnskap.

Vangen skistue må ikke innlemmes i verneområdet

For å sikre god drift, vedlikehold og utvikling av Vangen skistue, ber Skiforeningen om at Vangen og veien opp til Vangen ikke innlemmes i et endelig vern som nasjonalpark.

Vangen er en viktig arena for introduksjon til friluftsliv for barn på Østlandet. Vangen tar imot mange tusen barn på leirskole hvert år, og elevene får opplæring i enkelt, tradisjonelt friluftsliv. Tilbudet er så populært at flere skoler står på venteliste. Vertskapet har sauer, griser og hester, og tilbyr en rekke aktiviteter for store og små hele året. For Skiforeningen er det viktig at tilbud som dette kan opprettholdes og utvikles.

Forvaltningsplanen viktig for å beskrive hvordan friluftslivet skal forvaltes

Skogsbilveiene er svært viktige i løypenettet, og det er veldig viktig at disse holdes ved like. Skogbruket har normalt dette ansvaret, og vi stiller spørsmål til hvem som skal utføre denne jobben når skogbruket ikke lenger er til stede i nasjonalparken. En forvaltningsplan gir de nødvendige retningslinjene, og det er viktig at en slik plan er på plass så fort som mulig.

I Østmarka har Skiforeningen god hjelp av dugnadsgruppen ØX. Sammen med Skiforeningens løypebas gjør disse en formidabel innsats for at Marka blir mest mulig tilgjengelig. Et eksempel på arbeid som utføres av denne gruppa er kavling, dvs. tømmerstokker legges tett i tett på tvers av løypa i bløte områder. Trærne som brukes ved kavlingen felles etter tillatelse fra grunneier. Noen ganger kan man bruke trær som vokser i kanten av løypa, men ofte kan det være behov for å felle trær lenger inn i skogen. Forskrift og forvaltningsplan må åpne for at trær kan felles ved slike tilretteleggingsarbeider.

For å kunne gjennomføre dugnadsarbeid i løypene er det nødvendig med tilkomst via skogsbilveinettet. Terrenggående kjøretøy brukes også for å kjøre inn utstyr og materialer inn til løypene. Motorferdsel på barmark i forbindelse med vedlikeholdsarbeid i løypenettet er tillatt etter markaloven, men søknadspliktig i verneområder. Skiforeningen ber om at slik motorferdsel tillates. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og løyper må tillates på samme måte som i mange av Markas øvrige verneområder.

Dammer, kraftgater og veier

Nye dammer, kraftgater og veier er vanligvis ikke ønskelige. De eksisterende har imidlertid med tiden blitt en del av Marka. Fjernes disse, forandres landskapet drastisk. Skogsbilveiene kan beskrives som Markas blodårer, med stor betydning for friluftslivet. Tidlig på vintersesongen og i snøfattige vintre er det skogsbilveiene som sikrer skiføre. Øvrige deler av året brukes de flittig av både turgåere og syklistene. Dammer skaper vakre vannspeil og et åpent landskap. Vinterstid er skiløyper over islagte vann veldig populære, fordi disse er teknisk enkle og det åpne landskapet gir en god naturopplevelse. Turskøyting på islagte vann er også en fin vinteraktivitet, som gir gode vinteropplevelser tidlig på sesongen og i snøfattige vintre. Kraftgater er negativt i et landskapsbilde, samtidig som de også skaper en åpenhet som spesielt vinterstid kan gi utsikt og mer sol inn i løypene. Skiforeningen mener det er viktig å beholde dammer og veier i Marka, men at kraftgater som regel kan fjernes.

Klimautfordringene

Tiltak for å forbedre standarden i løypenettet blir viktigere for å kunne opprettholde et skitilbud i snøfattige vintre. Elementer i terrenget, som steiner og vegetasjon som tidligere ikke var et problem, kan nå skape store utfordringer ved preparering og for brukerne. Vekslede værforhold fører tidvis til mye vann i terrenget - også vinterstid - med påfølgende problemer i form av issvuller og våte partier. Alt dette kan begrenses gjennom vedlikehold av løypene. Som for alle løyper i Marka, vil det være avgjørende at løypene i verneområdene tåler ekstremvær og kan prepareres på lite snø. Dette er en viktig forutsetning hvis området vernes som nasjonalpark. Om ikke risikerer vi at store deler av løypenettet forsvinner.

Klimautfordringene og snømangel/snøfattige vintre er en reell trussel for skigåing i fremtiden. Forskriftens formulering vil påvirke handlingsrommet ved sti- og løypearbeid i området. Det er avgjørende at forskriftene ikke låser seg for endringer. I den forbindelsen ønsker vi å vise til Norsk friluftslivs sitt brev av 15.06.2020 til Klima- og miljødepartementet. Her skriver Norsk friluftsliv blant annet følgende: *Eventuelle restriksjoner må være forankret i verneformålet og begrenses i rom og tid i forhold til hva som vurderes som nødvendig.*

Med vennlig hilsen
FORENINGEN TIL SKI-IDRETTENS FREMME

Lisa Näsholm

Lisa Näsholm, Fagansvarlig naturforvaltning og klima
Tlf: 41 39 76 24. Mail: lisa.nasholm@skiforeningen.no

